

Het dijkhuis gezien vanuit de tuin. Links het terras op de eerste etage.

Modern lustoord

Zwartewaal is een buitenplaats nieuwe stijl: met een klassieke tuin én met zonnepanelen. **Bernard Hulsman** krijgt een rondleiding.

foto's Michiel Kroese

Nieuwe landgoederen kent Nederland nu al een jaar of tien. Er bestaan zelfs subsidies voor. Wie bijvoorbeeld een landhuis bouwt op een stuk in onbruik geraakt landbouwland dat groter is dan vijf hectare en dat bovendien wordt omgezet in 'nieuwe natuur' of een publiek toegankelijk park, kan geld krijgen van de overheid. Maar nu zijn er ook Nieuwe Buitenplaatsen. Ze zijn kleiner dan de Nieuwe Landgoederen en niet publiek toegankelijk en dus subsidie-loos. Zwartewaal, in een polder ten zuiden van Rotterdam, is een van de eerste Nieuwe Buitenplaatsen. Zwartewaal verschilt niet wezenlijk van een

zeventiende-eeuwse buitenplaats. Precies zoals Amsterdamse handelaren in de Gouden Eeuw buitenplaatsen lieten bouwen langs bijvoorbeeld de Vecht, zo gaf een echtpaar uit Nieuwerkerk aan den IJssel (dat wegens veiligheid anoniem wenst te blijven) de opdracht om een huis van driehonderd vierkante meter te bouwen aan een dijk in een Zuid-Hollandse polder. En zoals zeventiende-eeuwse buitenplaatsen 'Hollandse' tuinen kregen met geometrische patronen, zo wordt op Zwartewaal nu naar een ontwerp van Bart Hoes een tuin van 5.000 vierkante meter aangelegd die, in de oud-Hollandse traditie, wordt gedomineerd door rechte lijnen. „Mijn man doet het planten zelf”, zegt de opdrachtgeefster in de keuken van Zwartewaal. „Bart Hoes heeft voor elk stukje heel precies aangegeven hoeveel grasplukken of struikjes er moeten worden geplant. Hij is er elke vrije dag mee bezig.”

Knechtenhuis
De tuin van Zwartewaal maakte oorspronkelijk deel uit van een tuindersbedrijf van de vader van de man van de opdrachtgeefster. Tot hun dood woonden zijn ouders in het bakstenen huis dat er nog altijd staat maar binnenkort wordt gesloopt. Het nieuwe huis is in de plaats

gekomen van een klein 'knechtenhuis' aan de dijk. Nieuwe landgoederen krijgen vaak grote huizen in neotraditionalistische stijl. Maar de opdrachtgevers van Zwartewaal wilden geen boederette of notariswoning uit een catalogus. „We wilden *one of a kind*”, zegt de opdrachtgeefster. „Maar verder hadden we niet zo veel eisen. We wilden een huis in de lengterichting van de dijk en op de bovenste etage moesten de werk- en logeeruimtes komen. Meer niet eigenlijk.” Voor het ontwerp van het huis nam het Nieuwerkerkse echtpaar Art Nieuwpoort van Artworks in de arm. „We hadden eens een artikel in de krant uitgeknipt over een door hem ontworpen huis in Hattem”, vertelt de vrouw des huizes. „De stijl en de sfeer van dat huis spraken ons aan. Als we nog eens een eigen huis bouwen, nemen we hem, dachten we altijd.” Toch kent ook Zwartewaal traditionele elementen. Het bovenste deel van het doosvormige huis is bekleed met ruwe, zwarte, gepotdekselde planken. „Die zie je veel hier in de omgeving, vooral bij boerenschuren”, zegt Art Nieuwpoort. „Ik zie mezelf toch vooral als een traditionele architect. Rekening houden met de context spreekt voor mij vanzelf. Dat is overigens wel iets dat ik me zelf eigen heb

moeten maken. Tijdens mijn opleiding Bouwkunde in Delft werd me geleerd om hoog dan ook te breken met het verleden.”

Klassiek dijkhuis
Ook traditioneel is de opzet van het huis: Zwartewaal is in wezen een klassiek dijkhuis, zoals die al eeuwenlang in Nederland worden gebouwd. De entree ligt op gelijke hoogte met de dijk en in de hal gaat een trap naar beneden waar de woonkamer/keuken en de *master's bedroom* zijn. Maar ondanks de traditionele opzet ging de welstandscommissie niet zonder slag of stoot akkoord. „We hebben zelfs nog een gesprek gehad met de wethouder”, vertelt de opdrachtgeefster. „Die vroeg of we er toch niet een schuine kap op konden zetten.” „Maar in de welstandsnota stond niet dat schuine kappen verplicht zijn”, vult Art Nieuwpoort aan. Door een slimme ingreep heeft Nieuwpoort ervoor gezorgd dat geen twee ruimtes in huis identiek zijn. De vloer links van de ingang, oftewel het plafond van de woonkamer/keuken, ligt hoger dan de vloer boven de slaapkamer. Hierdoor zijn zowel boven als beneden ruimtes met verschillende hoogtes ontstaan. Gangen heeft het huis niet, ruimtes kunnen worden afgesloten met verdiepiings-

hoge schuifdeuren. Het niveauverschil maakte ook veel doorkijkjes van de ene naar de andere ruimte mogelijk. Zelfs vanuit de badkamer, geheel met grijs natuursteen bekleed, is de tuin zichtbaar.

Nieuwpoort heeft eenvoudige materialen gebruikt in Zwartewaal. Binnenwanden zijn witgepleisterd of van schoon beton, waarin alle leidingen zijn gestort, en een wand in de woonkamer/keuken is van bruin betonplex. De verdere aankleding liet hij over aan de bewoners. „Ik heb gezorgd voor het casco, de rest moeten de bewoners zelf doen”, zegt hij.

Energie
Maar hoe sober het materiaalgebruik ook is, de bouw van het huis ging niet vanzelf. „Ik heb tijdens de bouw wel eens gedacht: o jee, wat moet dit worden”, vertelt de vrouw des huizes. „Je eigen huis bouwen is heel intensief en vergt veel energie. Eerst werkten we met een aannemer die geen enkele lol had in het maken van iets dat afwijkt van de standaard. Alles was een probleem voor hem en hij kon niks garanderen. Maar hij ging failliet. De tweede aannemer had wel veel plezier in zijn werk. Hij was trots op wat hij maakte en heeft zijn vrouw eens meegenomen om haar het huis te laten zien.”

De heer des huizes, geschoold als elektrotechnicus, nam de techniek voor zijn rekening. „Hij is samen met een monteur op een cursus domotica gegaan, voor kennis over alle nieuwe technische snuffjes om gordijnen en zo met een afstandsbediening te openen”, zegt zijn vrouw. „Het huis is mede dankzij zonnepanelen op het dak ook energieneutraal.” Zelf heeft ze de aankleding gedaan. De iets opgetilde vloer van het woongedeelte van de kamer-keuken heeft ze laten bedekken met natuursteen waarin roestijzer zit. „Het huis dicteerde veel wat de inrichting en aankleding betreft”, zegt ze. „In de betonplaten op het plafond zaten bijvoorbeeld bruine roestsporen. Daar vond ik die bruinige stenen goed bij passen. En bij de trap heb ik lange, grijze stroken stof op de betonnen muur ghangen. Die vond ik bij een meubelstofleverancier.” Het bleek een stof van de bekende ontwerper Hella Jongerius te zijn. Dit jaar begint de bouw van het zwembad in de tuin, dat deels overdekt wordt. „Grappig genoeg is daar dank zij de nieuwe wetgeving die aanbouwen en serres toestaat, geen vergunning meer voor nodig”, zegt Art Nieuwpoort lachend. In 2012 moet het 'Pool House' zijn voltooid en is Zwartewaal een modern lustoord in een eeuwenoude Hollandse traditie.